

19.10.2023

175/10.02.00/2021

Asia: **Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 ohjausryhmän**

Paikka: Teams-etäkokous

Aika: 3.10.2023 klo 14.00–15.46

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Tuula Annala avasi kokouksen klo. 14.00. Kaisa Kinnunen toimii kokouksen sihteerinä. Tulkkina toimii Riitta Orti-Berg. Muistio lähetetään kokouksen osallistujille kommentoitavaksi sähköpostitse ja allekirjoitettuna kaikille ohjausryhmän jäsenille. Kokous tallennetaan.

2. Läsnä olevien toteaminen

Todettiin kokouksen läsnäolijat ja kokoukseen kutsutut tahot (liite 1).

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Työjärjestys hyväksyttiin.

4. Edellisen kokouksen muistio

Paula Qvick esitteli edellisen ohjausryhmäkokouksen muistion. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

5. Maakuntakaavan tilannekatsaus tiedoksi, Paula Qvick

Paula Qvick esitteli Pohjois-Lapin maakuntakaavan tilannekatsauksen (Liite 2). Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus oli viranomaislausunnoilla 15.5.-30.6.2023. Maakuntakaavan viranomaisneuvottelu pidettiin 13.9.2023. Tavoitteena on saada maakuntakaavaehdotus julkisesti

nähtäville marraskuussa 2023. Maakuntakaava on tavoitteena hyväksyä maakuntavaltuustossa toukokuussa 2024.

Merkittiin tilannekatsaus tiedoksi ja sovittiin, että keskustelu käydään seuraavan 6. Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saadut viranomaislausunnot ja niiden alustavat vastineet asiakokonaisuuden yhteydessä.

6. Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saadut viranomaislausunnot ja niiden alustavat vastineet, Juha Piisilä

Juha Piisilä esitteli Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saadut viranomaislausunnot ja niiden alustavat vastineet (liite 2). Lausuntoja kaavaehdotuksesta saatiin 27 kappaletta. Keskeinen palaute koski yhdystietä, ohjeellinen Nellim-Muotkavaara (Paatsjoen tie), moottorikelkkailun yhteystarve välillä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim, tuulivoimala-alueita, matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealuetta ja MU-3 -alueita sekä vaikutusten arviointia.

Keskustelu:

- Sodankylän kunta: Sodankylän osalta tuulivoimala-alueet näyttävät heikolta, esteistä johtuen. Lokan ja Porttipahan alueilla ei ole näitä esteitä, joten voitaisiinko ne ottaa käyttöön? Pahtavaaran kaivos on lopettanut toimintansa. Kuinka kauan lopetettuna osoitetaan kaivosalue maakuntakaavassa?
 - ✓ Lapin liitto: Kurittuaavan tuulivoimala-alue on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta Natura-alueen läheisyyden vuoksi. Maakuntakaavan aikataulu ja puutteellista resursseista johtuen on mahdotonta tehdä tarkempaa Natura-arviointia tässä vaiheessa. Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta ei olla Lapin liitossa samaa mieltä vuoden 2022 tuulivoimaselvityksen kanssa. Porttipahan ja Lokan alueilla tuulivoimaloiden toteuttamisen esteenä on petolinnut. Pahtavaaran kaivosmerkinnät on osoitettu maakuntakaavaehdotukseen, koska alueella on jäljellä rakenteita kaivoksesta ja mahdollisen uudelleen käynnistäminen on haluttu jättää avoimeksi. Lapin liitossa keskusteluissa on ollut myös maakunnan suunnittelujärjestelmän kehittäminen ja uudistaminen.
- Inarin kunta: Koltta-alueen rajausta on muutettu maakuntakaavan laatimisen aikana pari kertaa. Onko kyseessä lain epäselvyys vai kolttien kyläkokouksen tarpeet? Paatsjoen tie on ollut ikuisuushanke, nyt Saamelaiskäräjät ja kolttien kyläkokous vastustavat tietä ja kunta puoltaa. Rajavartioston mielipide tulisi kuunnella muuttuneen maailmantilanteen myötä.

Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueita tulisi avata enemmän, mitä niillä tarkoitetaan. Iso osa Inarijärvestä kuuluu alueeseen, mitä sillä tarkoitetaan?

- ✓ Lapin liitto: Voimassa olevassa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa koltta-alueen raja on suurpiirteisempi, nyt tarkennettu lain mukaisesti, vaikka laissa on epäselviä kohtia rajauksen suhteen. Lopullisesti raja on tulkittava laista. Paatsjoen tien osalta Norjan puolelta ei ole nähty tien rakentamisesta ja kehittämistä tarpeellisena. Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueet ovat kehittämisperiaatemarkkintöjä eivätkä osoita tarkkaa sijaintia. Tarkoituksena ei ole osoittaa koko aluetta rakentamiselle, vaan rakentamista koskevat päätökset tehdään kuntakaavoituksessa. Kyseessä on yhteistoiminnalliset alueet, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi markkinoinnissa.
- Utsjoen kunta: Kunnassa on tunnustettu, että maakuntakaavaehdotus on rajoittavampi kuin voimassa oleva maakuntakaava. Kunnassa on hyväksytty uusi kuntastrategia, jossa on määritelty esimerkiksi matkailua. Valmistelussa on myös kunnan ensimmäinen maapoliittinen ohjelma ja matkailun master plan. Nyt on herännyt huoli, että kaavaehdotus on matkailun kehittämistä rajoittavampi kuin aikaisempi kaavaehdotus. Kaavalausunto on valitettavasti keväällä jäänyt antamatta henkilövaihdoksien vuoksi.
 - ✓ Lapin liitto: Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue on pääosin esitetty aikaisempien Utsjoen kunnan lausuntojen mukaisesti. Matkailu voidaan kehittää mv-alueen ulkopuolellakin matkailun master planin ja kuntastrategian pohjalta kunnan tahdon mukaisesti.
- Metsähallitus: Metsähallitus on tyytyväinen, että koltta-alueen raja on osoitettu oikeusvaikutteiseen maakuntakaavaan, koska laissa se on ainoastaan kirjallisesti kerrottu paikan nimien kautta. Tämä helpottaa Metsähallituksen työtä. Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueet Inarijärven länsipuolella on maakunnan ja kunnan tahtotila kehittää matkailua alueella. Valtion budjetti on tiukilla ja rahan käyttöön saattaa tulla rajoituksia, joten jos maakuntakaavaan on osoitettu näitä alueita se voi edistää, että nykyisiä reittejä ja autiotupia voidaan ylläpitää.
- Saamelaiskäräjät: Koltta-alueen raja on tarkentunut maakuntakaavaprosessin aikana, ja nyt sitä pidetään hyvänä. On esitetty maa- ja metsätalousministeriölle, että saataisiin rajauksesta myös heiltä karttapohjainen raja. Yleisesti pidetään hyvänä, että maankuntakaavan suunnittelumääräyksellä turvataan luonnon monimuotoisuutta ja vaikutusten arviointia on kehitetty maakuntakaavaprosessin aikana. Kylmättestausalueen aluerajauksen laajentumista nykyisesti ei pidetä hyvänä, koska toiminnan vaikutukset on haitallisia ja esimerkiksi Ivalon paliskunta on vastustanut laajentamisen osoittamista. Hyvä, että Paatsjoen tie ja moottorikelkkareitti Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim väliltä on poistettu maakunta-

kaavaehdotuksesta. Saamelaiskäräjät on lausunnoissaan esittänyt, että matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealuetta supistetaan Inarijärven ranta-alueilla.

- Paliskuntain yhdistys: Paliskuntain yhdistys on tyytyväinen, että Kurittuaavan tuulivoimala-alue on poistettu maakuntakaavasta. Oltaisiin toivottu, että myös Kotalehdon tuulivoimala-alue poistettaisiin. Kaivoisalueiden, erityisesti Pahtavaaran kaivosalueen osalta ollaan tyytyväisiä, että kaivosalueen raja-alue on pienentynyt. Pohditaan toki, että missä vaiheessa poistuu kokonaan maakuntakaavasta, koska kaivos ei ole toiminnassa. Olisi hyvä, että kaivosalueita ei rajattaisi kokonaan, vaan mahdollistettaisiin porojen liikkuminen kaivosalueella soveltuvien osien. Ollaan edelleen sitä mieltä, että poronhoito- ja metsätalousalueet tulevat merkitä M-1-alueina muuallakin kuin erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta. Muuallakin on valtion maita, missä ei ole maataloutta ja missä tämä olisi perusteltua. Tunturiradan ohjeellinen merkintä maakuntakaavassa aiheuttaa toteutuessaan huomattavaa haittaa alueen paliskunnille. Saariselkä-Nellim-välisen moottorikelkkareitin poistaminen nähdään hyvänä asiana. Ivalon paliskunta on esittänyt huolensa kylmätestausaseman laajentamista koskien. Onko puolustusvoimien harjoitus- ja ampuma-alueet jo laajentuneet maakuntakaavassa osoitetuille alueille?
 - ✓ Lapin liitto: Kyläjärven alueet on hankittu puolustusvoimien käyttöön jo maakuntakaavan valmisteluvaiheessa ja kyseiset aluerajaukset ovat pysyneet samana koko maakuntakaavaprosessin ajan.
- Sodankylän kunta: Liikenneyhteydet ovat tärkeitä ja ne on hyvin huomioitu maakuntakaavaehdotuksessa esimerkiksi merkittävästi parannettavina teinä. Toivotaan, että ne konkretisoituvat myöhemmin. Tuulivoima-alueiden poisto on iso pettymys kunnalle, ja olisi toivottu, että potentiaaliset alueet olisi voitu osoittaa maakuntakaavaan ja olla näin tukena kunkaavaoituksessa. Nyt kunnan tulee hoitaa myös seudulliset tuulivoimahankkeet, joka ei tue kunnan tavoitteita.
 - ✓ Lapin liitto: Liikenne12 päivityksen osalta ollaan toiveikkaita, ja esimerkiksi raskaan liikenteen määrät Lapin teillä on kasvanut, joka antaa myös perusteluita teiden parantamiselle. Tuulivoiman osalta on tunnistettu hankala tilanne.
- Sodankylän kunta: Käynnissä olevassa tuulivoimaselvityksessä katsotaan tuulivoiman lisäksi myös aurinkoenergian mahdollisuuksia.

7. Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotukseen tehtävät muutokset, Juha Piisilä

Juha kävi läpi Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotukseen tehtävät muutokset (liite 3). Keskeiset muutokset, joita tehtiin oli, että poistetaan yhdystie ohjeellinen/vaihtoehtoinen (Paatsjoen tie), poistetaan moottorikelkkailun yhteystarve väliltä Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim sekä muutetaan MY-1 alueet SL –alueiksi. Lisäksi lisätään EK-merkintään suunnittelumääräys: *“Kaivosalueen suunnit-*

telussa, toteuttamisessa ja toteuttamisen ajoituksessa on turvattava poronhoidon alueidenkäyttöiset toiminta- ja kehittämisedellytykset.”. Maakuntakaavaehdotuksesta poistetaan Kurittuaavan tuulivoimaloiden alue, EO –alueita, joilla ei ole lupa enää voimassa sekä lisätään Sodankylän ampu-
maradan melualueet

- Sodankylän kunta: Onko moreenialueet esimerkiksi Kevitsassa huomioitu maakuntakaavassa?
 - ✓ Lapin liitto: Kevitsan osalta heidän tarvitsemansa alueet eivät välttämättä tarvitse maakuntakaavaa, vaan luvan voi saada myös muille alueille.

Minttu Peuraniemi esitteli maakuntakaavaprosessin aikana päivitettyä vaikutusten arviointia. Vaikutusten arviointia on päivitetty erityisesti ilmastonmuutokseen, saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon liittyen. Vaikutusten arviointiin on lisätty myös uusi kappale koskien kumulatiivisia vaikutuksia.

Tiina Elo kertoi paliskuntakohtaisten kuvauksien laadintatilanteen. Kommenttikierroksella saatiin kommentteja ja muutosehdotuksia yhteensä 8 paliskunnalta, joiden pohjalta paliskuntakuvauksia on päivitetty. Muutoksia paliskuntakohtaisiin kuvauksiin ja vaikutuksen arviointiin aiheuttaa myös maakuntakaavakartalle tehtävät muutokset. Paliskuntakohtaiset kuvaukset on tarkoitus saada valmiiksi 20.10 mennessä, jonka jälkeen voidaan tehdä pieniä korjauksia.

Paula Qvick kertoi, että Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 koskeva saamelaiskäräjien kanssa sovittu neuvottelu 3.10.2023 siirtyi Saamelaiskäräjien toiveesta. Tavoitteena pitää neuvottelu viikolla 42.

8. Jatkoaikataulu

Paula Qvick esitteli Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 jatkoaikataulun. Tavoitteena on viedä maakuntakaavan vastineet ja kaavaehdotus Lapin liiton hallitukseen 30.10.2023. Sen jälkeen tietyt osat kaava-aineistosta käännetään kolmelle saamenkielelle. Tavoitteena on saada maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtäville ja järjestää yleisötilaisuudet marras-joulukuussa 2023.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi 20.2.2024 klo 9.00-11.00 teams-etäkokouksena. Kokouksen keskeisenä aiheena ovat maakuntakaavaehdotuksesta saadut muistutukset

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Tuula Annala kiitti kokoukseen osallistuneita ja päätti klo 15.46

LAPIN LIITTO

Tuula Annala
Puheenjohtaja

Kaisa Kinnunen
Sihteeri

JAKELU

Taho	Jäsen	Varajäsen
Inarin kunta	Jari Huotari	Anu Avaskari
Inarin kunta	Janne Tervahauta	Hannu Alenius
Inarin kunta	Jarmo Huhtamella	Anni Koivisto
Inarin kunta	Tommi Kasurinen	Mari Palolahti
Sodankylän kunta	Juha Karppinen	Asta Uusitalo
Sodankylän kunta	Mikko Pyhäjärvi	Mari-Anne Penttinen
Sodankylän kunta	Tuula Annala	Pekka Heikkinen
Sodankylän kunta	Jari Rantapelkonen	
Utsjoen kunta	Anni Ahlakorpi, klo 14.43	Anni-Sofia Niittyvuopio
Utsjoen kunta	Veikko Porsanger	Marjatta Kordelin
Utsjoen kunta	Laura Niittyvuopio-Valle	Urho Guttorm
Utsjoen kunta	Taina Pieski	Tanja Lepistö
Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä	Johanna Mikkola	
Saamelaiskäräjät	Leo Aikio	Veikko Feodoroff
Lapin Ely-keskus (E-vastuualue)	Päivi Kainulainen	Hannu Puominen
Lapin Ely-keskus (L-vastuualue)	Jaakko Ylinampa	Juha Tapio
Lapin Ely-keskus (Y-vastuualue)	Leena Ruokanen	Hannu Raasakka
Väylävirasto	Seppo Serola	Inna Berg
Suomen metsäkeskus Lappi	Ulla Huusko	Arto Sorri
Metsähallitus	Jyrki Tolonen	Lauri Karvonen
Paliskuntain yhdistys	Marja Anttonen	Maaren Angeli
MTK ry	Annakaisa Heikkonen	Hanna-Mari Kasurinen, klo 14.27
Lapin kauppakamari	Liisa Ansala	Hanna Baas
Lapin yrittäjät	Suvi Pirkola	Mateusz Moilanen
Matkailupuolen edustus	Marjo Harjula, klo 14.18	Hanna Kouri
Asiantuntijajäsenet		
Inarin kunta	Reetta-Mari Tammela	Venla Jomppanen
Sodankylän kunta	Ari Pesonen	
Utsjoen kunta	Markku Porsanger	

LAPIN LIITTO

Mika Riipi, Paula Qvick, Tiina Elo, Kaisa Kinnunen, Minttu Peuraniemi, Juha Piisilä, Johannes Turunen

Tulkki

Riita Orti-Berg

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö

Petteri Katajisto